

AB ÇEVRE KONSEYİ SONUÇLARI ÖZET RAPOR

PPWR'a ilişkin olarak bazı üye ülkelerden ortak mektup

Çekya, Bulgaristan, İtalya, Letonya, Polonya, Romanya, Slovakya ve Slovenya tarafından ortak bir mektup sunulurken, PPWR'nin çevresel hedefleri desteklenmekle birlikte uygulama sürecinde ciddi belirsizlikler bulunduğu vurgulanmıştır. Ülkeler, Komisyon tarafından yayımlanan rehber dokümanlar ve Sıkça Sorulan Sorular belgelerinin olumlu bir başlangıç olduğunu belirtmekle, öte yandan bunların düzenlemenin yeknesak uygulanması için yeterli hukuki açıklığı sağlamadığını ifade etmektedir. Özellikle birçok yükümlülüğün henüz kabul edilmemiş ikincil mevzuata bağlı olması nedeniyle hem kamu otoriteleri hem de ekonomik işletmeler açısından önemli yatırım ve uygulama belirsizlikleri olduğu belirtilmektedir.

Belgede ayrıca, özellikle KOBİ'ler üzerinde oluşabilecek mali yükün altı çizilmekte; sektörün milyarlarca Avro'luk yatırım yapmasının beklendiği, buna karşın uyum yükümlülüklerinin halen netleşmemiş olduğu ifade edilmektedir. Ambalaj etiketleme kurallarındaki belirsizlikler, PFAS test yöntemlerine ilişkin eksiklikler ve 2026-2028 döneminde birden fazla kez etiket değişikliği yapılması ihtimali, iç pazarda parçalanma ve gereksiz maliyet riski doğuran başlıca sorunlar arasında gösterilmektedir. Ayrıca Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (EPR) sistemlerinde sistemin sorumluluklarını yerine getirmeyen aktörlerin faaliyetlerinin önlenmesi amacıyla üye devletlerin ulusal raporlama mekanizmalarını sürdürebilmesinin önemine dikkat çekilmektedir.

Bu çerçevede söz konusu ülkeler Komisyon'dan, PPWR kapsamındaki tüm yetki ve uygulama düzenlemelerine ilişkin açık bir takvim yayımlamasını, rehber dokümanları hızla güncelleyerek operasyonel açıklamalar sağlamasını ve üye devletlerin piyasa gözetim otoriteleriyle birlikte ortak bir uygulama yaklaşımı geliştirmesini talep etmektedir. Belgeye göre, zamanında sağlanacak hukuki açıklık ve uyumlaştırılmış uygulama yaklaşımı, hem çevresel hedeflerin gerçekleştirilmesi hem de iç pazarın işleyişinin korunması açısından kritik önem taşımaktadır.

Ultra Hızlı Modaya ilişkin olarak bazı üye ülkelerden ortak mektup

Almanya, Danimarka, Fransa, Hollanda ve Slovenya tarafından sunulan ortak mektupta, ultra hızlı moda modelinin Avrupa tekstil sektöründe çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan giderek daha büyük bir sorun haline geldiği belirtilmektedir. Belgede bu iş modelinin çok düşük fiyatlı, kısa ömürlü ürünleri sürekli piyasaya sunarak aşırı tüketimi teşvik ettiği; tekstil atıklarını artırdığı; geri kullanım ve geri dönüşüm sistemleri üzerinde ciddi baskı oluşturduğu ifade edilmektedir. Ayrıca çevrimiçi platformlar aracılığıyla AB dışındaki üreticilerin mevcut kurallardan yeterince etkilenmemesinin, sürdürülebilir üretim yapan Avrupa şirketleri açısından haksız rekabet yarattığı vurgulanmaktadır.

Ülkeler, mevcut Sürdürülebilir Ürünler için Ekotasarım Tüzüğü (ESPR) ve Atık Çerçeve Direktifi (WFD) kapsamındaki düzenlemelerin önemli olduğunu kabul etmekle birlikte, bunların ultra hızlı moda uygulamalarını tek başına sınırlamak için yeterli olmayacağını belirtmektedir. Bu kapsamda Komisyon'dan, tekstil ürünleri için hazırlanacak ESPR ikincil mevzuatında yalnızca geri dönüştürülmüş içerik şartının değil, aynı zamanda dayanıklılık, tamir edilebilirlik ve geri dönüştürülebilirlik kriterlerinin de zorunlu hale getirilmesi talep edilmektedir. Bunun yanında dijital ürün pasaportu aracılığıyla ultra hızlı moda ürünlerinin

izlenebilmesi ve tüketicilerin satın alma aşamasında daha fazla bilgilendirilmesi önerilmektedir.

Belgede ayrıca, ultra hızlı moda için AB genelinde ortak bir tanım geliştirilmesi, EPR ücretlerinin bu iş modelinin çevresel etkilerini yansıtacak şekilde farklılaştırılması ve çevrimiçi platformlara yönelik piyasa gözetimi ile denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi çağrısı yapılmaktadır. Özellikle platformların satıcıların EPR ve ekotasarım yükümlülüklerini otomatik olarak kontrol etmesi, Dijital Ürün Pasaportu'nun sınır kontrollerinde kullanılması ve küçük paket ithalatından kaynaklanan uygulama boşluklarının kapatılması önerilmektedir. Belgede tüm bu tedbirlerin KOBİ'ler üzerinde orantısız idari yük oluşturmaması gerektiği de özellikle vurgulanmaktadır

REACH Tüzüğü'nün gözden geçirilmesine ilişkin görüş alışverişi

Konsey Başkanlığı tarafından hazırlanan tartışma belgesinde, REACH Tüzüğü'nün kapsamlı bir revizyonunun mevcut Komisyon döneminde artık iletilemeyeceği, bunun yerine düzenlemenin bilimsel gelişmelere uyarlanması ve sadeleştirilmesinin büyük ölçüde komitoloji yoluyla gerçekleştirileceği belirtilmektedir. Belgede, Avrupa kimya sektörünün artan enerji maliyetleri, üçüncü ülkelerden kaynaklanan rekabet baskısı ve yatırım belirsizlikleri nedeniyle düzenleyici öngörülebilirliğe ihtiyaç duyduğu ifade edilmekte; bu nedenle kapsamlı bir yasama sürecinin yeniden açılmasının sektörde daha fazla belirsizlik yaratabileceği değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede Komisyon'un, kayıt dosyalarının güncellenmesi, yeni tehlike sınıflarının REACH'e uyarlanması, güvenlik bilgi formlarının dijitalleştirilmesi ve uygulamanın sadeleştirilmesi gibi konuları komitoloji yoluyla iletmesi öngörülmektedir. Bunun yanında, özellikle üçüncü ülkelerden ithal edilen ürünlerde önemli bir uyum açığı bulunduğu belirtilmekte; Avrupa Kimyasallar Ajansı (AKA) denetimlerinde ithal karışımların üçte birinde gerekli kayıtların bulunmadığı ve incelenen kısıtlı maddelerin %16'sının mevzuata aykırı olduğunun tespit edildiği aktarılmaktadır.

Belgede ayrıca doğrudan tüketiciye yönelik e-ticaret satışlarının ve küçük paket ithalatının mevcut denetim sistemlerini zorlaştırdığı belirtilerek, gümrük reformu, piyasa gözetimi mevzuatı ve olası Avrupa Ürünler Yasası ile uyumlu şekilde REACH uygulamasının güçlendirilmesine yönelik hem mevzuat hem de mevzuat dışı araçların değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bakanlardan ise komitoloji yoluyla hangi sadeleştirmelerin yapılabileceği ve ithal ürünlerdeki uyum açığının hangi araçlarla kapatılabileceğine ilişkin görüş bildirmeleri istenmektedir.

Döngüsel Ekonomi Yasası (Circular Economy Act-CEA)

Belçika, Hollanda ve Lüksemburg tarafından hazırlanan ortak belgede, yaklaşmakta olan CEA, Avrupa'nın döngüsel ekonomide küresel lider olmasını sağlayacak temel politika araçlarından biri olması gerektiği ifade edilmektedir. Belgede CEA'nın yalnızca atık yönetimine odaklanan mevcut yaklaşımın ötesine geçerek, birincil hammadde kullanımını azaltan ve kaynak verimliliğini artıran uzun vadeli bir dönüşüm vizyonu ortaya koyması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ülkeler, CEA kapsamında öncelikle AB genelinde gerçek anlamda işleyen bir döngüsel iç pazar oluşturulmasını istemektedir. Bu kapsamda ikincil hammaddeler piyasasının güçlendirilmesi, Atık Çerçeve Direktifi'nin geliştirilmesi, AB çapında atık sonu kriterlerinin oluşturulması,

güvenli malzeme döngülerinin sağlanması ve ithal ürünlerin mevzuata uygunluğunu denetleyecek araçların geliştirilmesi önerilmektedir. Aynı zamanda yüksek kaliteli geri dönüştürülmüş malzemelere yönelik talebin artırılması ve gereksiz idari yüklerin azaltılması gerektiği belirtilmektedir.

Belgede ayrıca, EPR sistemlerinin güçlendirilmesi, sistemdeki kayıtsız çalışan aktörlerle mücadele edilmesi ve çevrim içi platformların da bu kapsamda etkin biçimde sorumluluk üstlenmesi gerektiği ifade edilmektedir. Elektrikli ve elektronik atıklara ilişkin WEEE Direktifi'nin revize edilerek kritik hammaddelerin geri kazanımının artırılması, tamir, yeniden kullanım ve kaliteli geri dönüşümün teşvik edilmesi de CEA kapsamında öncelikli alanlar arasında gösterilmektedir. Genel olarak belge, rekabetçilik ile çevresel hedefleri birlikte destekleyen, uyumlaştırılmış ve idari yükü azaltan bir döngüsel ekonomi çerçevesi oluşturulması çağrısında bulunmaktadır.

Araçların Karbon Emisyon Standartlarına İlişkin Değerlendirme Raporu

Konsey ilerleme raporunda, araçlara yönelik karbon emisyon standartlarında değişiklik öngören teklif üzerinde çalışmaların sürdüğü belirtilmektedir. Teklif, 2035 yılında otomobil ve hafif ticari araçlar için %100 yerine %90 emisyon azaltım hedefi, hafif ticari araçlar için ise 2030 hedefinin %50'den %40'a düşürülmesi ile üreticilere daha fazla esneklik tanınmasını öngörmektedir. Bunun yanında 2030-2032 döneminde çok yıllık uyum değerlendirmesi yapılması, 2034'e kadar AB'de üretilen küçük elektrikli araçlar için süper kredi mekanizması ve 2035 sonrasında sürdürülebilir yakıtlar ile AB'de üretilen düşük karbonlu çelik kullanımına yönelik kredi mekanizmaları önerilmektedir. Üye ülkeler arasında özellikle 2035 hedefi ile getirilen yeni esneklik mekanizmaları konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı ülkeler teknoloji tarafsızlığının güçlendirilmesini ve karbon nötr yakıt kullanan araçların da sıfır emisyonlu araç olarak kabul edilmesini savunurken, diğerleri bunun elektrifikasyona yönelik yatırım sinyalinin zayıflatacağını ve ilave emisyon azaltımı sağlamayacağını ifade etmektedir. Aynı şekilde bazı ülkeler hedeflerin daha da gevşetilmesini isterken, diğerleri mevcut %100 hedefinin korunmasını savunmaktadır.

Raporda dikkat çekilen konulardan biri, hem Otomotiv Paketi hem Sanayi Hızlandırma Yasası (Industrial Accelerator Act-IAA) teklifi kapsamında yer alan küçük elektrikli araçlara verilecek süper krediler ile düşük karbonlu çelik kredileri için aranan "AB malı" (Made in the EU) gereği olup, konuya ilişkin değerlendirmenin henüz erken aşamada olduğu vurgulanmaktadır. Bu kapsamda, Konsey'de bazı ülkelerin "made in EU" girişimine tam veya kısmi desteğini ifade ettiği; birkaç ülkenin, "Made in EU"nun Avrupa'da üretimi ve yatırımları teşvik ederek ithalata bağımlılığı azaltmak için CO2 standardına yönelik düzenlemenin ana unsurlarından biri olduğunu savunduğu; diğer delegasyonların ise uygulamanın DTÖ kurallarıyla uyumu ve değer zincirlerinin korunması bakımından etkinliği konusunda çekincelerini dile getirdiği hususlarına yer verilmiştir. Bununla birlikte IAA müzakereleri henüz erken aşamada olduğundan, "AB malı" kriterlerinin nihai kapsamı konusunda çalışmaların devam ettiği belirtilmektedir.